

115692

Hr. Stortingsmann Nils Lavik,

O s l o."Rettsoppgjøret".

De vil sikkert kunne forstå at det er umulig for noe normalt menneske å kunne slaa seg til ro, naar det ser seg selv og sine nærreste og titusener andre utsatt for urett, at ens eget og andres liv er uten noen lysning fordi uretten raar og faar raa. Personlig har jeg nu i snart 3 aar vært satt utenfor samfunnsliv og samfunnsoppgaver, utenfor det å kunne sikke eget og familiens liv ved arbeide, utenfor alt det som levende menneske naturlig er innstillet paa å være med i, mens fremtiden bare har én eneste visshet; den at en ogsaa en tid skal være "innenfor".

De vil sikkert da ogsaa forstå at jeg ikke faar hverken rist eller ro. Jeg ville svært gjerne ha snakket ut med Dem om dette, men de gangene det kunne være mulig, oppfattet jeg Deres arbeidspress slik at det ville være paatrengende, - forøvrig en tanke som burde vært overflødig, da vil intet annet i vaart samfunn kan anses viktigere enn å faa løst opp denne folkeulykken. Da mine tanker allikevel ikke slipper saken, velger jeg like godt å skrive til Dem.

Trass i at fhv. riksaadvokat Arntzen i et offentlig foredrag har foreslaatt "aresopprensning" for den som angreir - et fristende tilbud for hver den som ikke eier egne kjensler om hva rett er og rett burde være, og som derfor kunne være villig til å selge sin sjel - finner jeg intet å angre. Allerede i fengslet i 1945 gikk jeg i stor andel om hvor jeg hadde tatt feil, hvori min saakalte "feilvurdering" skulle bestaa. Jeg har fulgt godt med, for akkupasjonen, under denne og etter, men alt jeg støtter paa be- styrker meg i at jeg har sett rett og handlet rett. Da vil kanskje finne jeg maa være en sta fyr som ikke vil beie meg for den "rett" som idag hersker. Men her er det - som De nok vil forstå - spørsmaal om ærlighet baade overfor seg selv og andre. Jeg har forøvrig ikke noen gang vanskelig for å innse mine feiltagelser naar de virkelig foreligger, og har ikke nu mere enn før vanskeligheter med å ta konsekvensene derav.-

Vel - jeg skal ikke dvale lenger ved mine egne fornemmelser i saken men oversender hermed en del dokumenter som alt har foreligget en tid og som forsakvidt taler sitt tydelige språk.

Jeg vil bare innlede Deres lesning av disse dokum.

Einar Syvertsen,
Bolteløkken alle 10,
Oslo.

Oslo, 14. juni 1949.

Til

Formannen i Stortingets justiskomite,
Hr. Stortingsmann Ramnall,
Stortinget,
O s l o.

Ang. Rettsoppgjøret.

Idet jeg refererer til mitt besøk hos Dem for en tid siden i denne anledning, håper jeg De vil se med velvilje på at jeg tar meg den frihet å komme tilbake til saken igjen på denne måte.

Jeg forlot den gang Deres kontor dypt forstemt over de tilsynelatende ringe utsikter til en avsluttning av ulykken i den nærmeste framtid. Når en da vet at en fortsettelse vil utvide skaden stadig mere og kjenner den bitterhet og fortvilelse som brer seg, ser en med gru framover hvis dette skal fortsette videre. Saken er jo den - som de ansvarlige ikke synes å regne med - at ingen, muligens bortsett fra enkelte opportunister, - føler seg ferdig med dette før alle er ferdige. Forholdet er jo det, at den stilling en kom i, eller det oppdrag den enkelte fikk å løse i okkupasjonstiden - og hvor intet blev betraktet som større eller mindre forbrytelse - i de fleste tilfeller berodde på tilfeldigheter. Derav følger at 1 år eller 10 - 15 og 20 år eller livsvarig fengsel, faktisk er betinget av den samme tilfeldighet når stilling og forhold legges til grunn for straffutmåling, bortsett fra at det vel som oftest er de verdifulleste mennesker som er hardest rammet. Personlig har jeg fått 2 år men jeg vet at det bare var en liten tilfeldighet som hindret meg i å tiltre en stilling som ville ha brakt meg 10 eller 15 og jeg ville ikke - om forholdene hadde lagt seg slik tilrette - hatt følelsen av å være en større forbryter, men som en der kunne innlegge større virksomhet i fedrelandets sak.

Den samhörighet, som dette bittere skjebnefellesskap har ført til, gjør seg selvsakt sterkt gjeldende og står i fare for å bli utnyttet av andre. Jeg antydte noe om dette ved mitt besøk hos Dem forleden. Tiden som er gått siden 1945 har jo bekreftet og fortsetter å bekrefte, at det vi bygget på - det som var avgjørende for vårt standpunkt - var og er riktig. Vi har snart alle stått for retten og vært vitne til hvordan de faktiske kjennsgjerninger stikkes unner stol eller blir benektet, og til og med opplever i enkelte tilfeller at dommerne kan gå helt fra konseptene slikt at det går på rettens verdighet løs, når tiltalte kommer inn på det som dog er kjennsgjerninger og sikkert vil bli historiske sådanne. Det vil da forstås at vi finner grunn til å betegne det hele mere som irret enn som rett og rettfærdighet. At det også er og må være en politisk hevnaakt, frengår jo også av det at de som i sin holdning mere kan komme i berøring med § 86, s straffebestemmelser enn oss, i et antall av henimot 200.000 - går fri, og at samme forhold kan blives enten med attest og heder for nasjonal holdning eller fengselsstraff og landssvikstempel, enten med frikjennelse eller livsvarig fengsel alt etter om vedkommende har vært medlem av NS eller ikke. De ansvarlige ikke må være dårlige psykologer om de tror at slikke kjennsgjerninger gjør sitt bestemte inatrykk hos oss, og forøvrig dårlig a jour med tilstand og utvikling hvis de tror at disse ting i lengden går det alminnelige publikum forbi. Rusen fra 1945 er over,